

„Maria Jarema. Wymyślić sztukę na nowo”

Redakcja:

Agnieszka Dauksza

Wydawcy:

słowo/obraz terytoria

Fundacja Terytoria Książki

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie

Odkrywanie Jaremy

Życie trzeba brać własnymi rękami – mówiła i dokładnie tak robiła. Była wielką, niezależną i niepokorną artystką, a jednocześnie zadeklarowaną obrończynią praw kobiet. Znamy jej życie, teraz możemy poznać jej testy. Książka „Maria Jarema. Wymyślić sztukę na nowo” pod redakcją Agnieszki Daukszy ukazała się właśnie nakładem wydawnictwa słowo/obraz terytoria oraz Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie.

Nowe prace, nieznane teksty

„Maria Jarema. Wymyślić sztukę na nowo” to przełomowa książka, która przybliży czytelnikom i czytelnikom nową, nieznaną dotąd twórczość Marii Jaremy: zarówno niepublikowane jeszcze prace artystki, jak i jej teksty. Wiele z nich pochodzi z prywatnego archiwum artystki. W tomie znajdują się nie tylko teksty programowe, ale też zapiski prywatne i wywiady. Całość zredagowała Agnieszka Dauksza, finalistka Nagrody Literackiej Nike 2020 za biografię artystki pt. „Jaremianka”. *Dziś wiem, że Jarema to najsilniejsza, najbardziej oryginalna postać, z jaką dotychczas się zetknęłam. Fighterka* – mówi Dauksza.

Wydany właśnie tom składa się z trzech komplementarnych części. Pierwszą wypełniają **pisma zebrane Marii Jaremy**: o malarstwie, rzeźbie i architekturze światowej, procesie twórczym, społeczeństwie, polityce, statusie artystów i – szczególnie dziś aktualne – sytuacji kobiet. Artystka odnosi się do bieżących wydarzeń, rozważa tradycję i antycypuje tendencje współczesne. Druga część tomu to **reprodukcje prac Jaremy** – zarówno tych wysoko cenionych, jak i dotychczas nieznanych czy niepublikowanych, pochodzących z prywatnych kolekcji. Na część trzecią składają się **współczesne analizy, interpretacje i komentarze** – o drodze i twórczości artystki piszą m.in. Agnieszka Dauksza, Agnieszka Rejniak-Majewska, Jerzy Kronhold i Marek Świca.

Feminizm i walka o prawa kobiet

Głos Jaremiarki jest mocny i stanowczy. W 1947 roku, kiedy w sejmie pojawił się wniosek ustawy o poronieniach zaostrzającej kary za usunięcie ciąży, w liście do Ireny Krzywickiej Jarema pisała: *Demokracja nie może stosować terroru wobec kobiety w jej sprawach tak*

*osobistych i tak wiążących, jak wydawanie na świat i wychowanie dzieci. W tej sprawie zabierała też głos publicznie – napisała esej „O losie kobiet” (1947), w którym czytamy: **Bezwzględna ustawa ustroju [zastrzająca karę za dokonanie aborcji] jeszcze jednym powodem do walki z tym systemem. [...] Kobieta musi się przeciwstawić tej rzeczywistości, która jest hańbą demokracji, prowadzi do nowej rewolucji.***

Wydane właśnie teksty Jaremy pokazują, że **sytuacja kobiet była w centrum jej zainteresowań społecznych**. Postulaty artystki wyraźnie korespondują z tymi, które w polskiej debacie publicznej pojawiają się współcześnie.

Przywracanie pamięci

Była „jedną z najpopularniejszych postaci świata artystycznego Krakowa”, pisał Lucjan Kydryński w 1958 roku, a mimo to dopiero wydana w roku 2019 „Jaremianka” pozwoliła opinii publicznej lepiej ją poznać. Przygotowana przez Agnieszkę Daukszę książka **„Maria Jarema. Wymyślić sztukę na nowo”** to krok dalej w odkrywaniu **wspaniałej awangardowej artystki**, bezkompromisowej zarówno w swoim stosunku do sztuki, jak i w poglądach politycznych i społecznych.

Książka została wydana w koedycji wydawnictwa słowo/obraz terytoria i Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, przy wsparciu finansowym Wydziału Polonistyki UJ oraz Nagrody Krakowa Miasta Literatury UNESCO, realizowanej przez Krakowskie Biuro Festiwalowe ze środków Gminy Miejskiej Kraków.

„Maria Jarema. Wymyślić sztukę na nowo”

Redakcja: Agnieszka Dauksza

Wydawcy: słowo/obraz terytoria / Fundacja Terytoria Książki / Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie

Miejsce i data wydania: Gdańsk–Warszawa 2021

[Więcej na stronie artmuseum.pl](http://www.artmuseum.pl)

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie

kontakt dla mediów:

Józefina Bartyzel

jozefina.bartyzel@artmuseum.pl

695 492 970